Mme Ñwed Emi Ẹsiakde ke
Ñwed Mbono Esop Uwem ye Utom Nnyịn

JULY 5-11

MME AKPAN ÑKPỌ KE IKỌ ABASI | DEUTERONOMY 11-12

"Nte Jehovah Oyomde Ikọt Esie Ẹkpono Imọ"

***w14* 6/15 13 ¶7**
"Afo Enyene Ndima Jehovah Abasi Fo"

7 Nso ke ikọ Jesus ọkọwọrọ ke ini enye ọkọdọhọde ke ana ima Abasi ke "ofụri esịt," "ofụri ukpọñ," ye "ofụri ekikere"? "Ofụri esịt" ọwọrọ ofụri se isidọñde nnyịn, ofụri se isiduakde, ye nte etiede nnyịn idem. "Ofụri ukpọñ" ọwọrọ ata ata owo emi nnyịn idide, onyụñ esịne ofụri se isinamde. "Ofụri ekikere" ọwọrọ nte isikerede ñkpọ ye se isikerede. Ikọ Jesus ọkọwọrọ ke akpana ima Jehovah ke kpukpru usụñ.

***it*-1-E 84 ¶3**
Itieuwa

Jehovah ọkọdọhọ nditọ Israel ẹwụri mme itieuwa nsunsu abasi, ẹbom mme adaha utuakibuot mmọ, ẹnyụñ ẹsịbe mme eto utuakibuot mmọ ẹduọñọ. Mme adaha ye eto emi ẹkesiwak ndidu ñkpere mme itieuwa nsunsu abasi. (Ex 34:13; De 7:5, 6; 12:1-3) Abasi ọkọdọhọ ikọt esie ẹkûnịm utọ ñkpọ oro ke itieuwa imọ, ẹkûnyụñ ẹfọp nditọ mmọ ke ikañ nte mbon Canaan ẹkesinamde. (De 12:30, 31; 16:21) Utu ke nditọ Israel ndinyene ediwak itieuwa, akana mmọ ẹnyene itieuwa *kiet* kpọt emi ẹsidade ẹtuak ibuot ẹnọ ata Abasi kierakiet, ndien akana ẹbọp itieuwa emi ke ebiet emi Jehovah emekde. (De 12:2-6, 13, 14, 27; emi ama eneñede okpụhọde ye mbon Babylon emi ẹkebọpde itieuwa 180 ẹnọ abasi-añwan Ishtar kpọt.) Jehovah ọkọdọhọ nditọ Israel ete mmọ ẹma ẹbe Akpa Jordan, yak mmọ ẹda itiat emi owo mîsọike ẹbọp itieuwa ẹnọ imọ (De 27:4-8), ndien Joshua ọkọbọp itieuwa emi ke Obot Ebal. (Jos 8:30-32) Ke mmọ ẹma ẹkedeme isọñ oro mmọ ẹkekande, esien Reuben, esien Gad, ye ubak esien Manasseh ẹma ẹbọp akamba itieuwa ke mben Jordan, ndien oro ama anam nditọ Israel eken ẹyat esịt ẹyom ndika ñkañwana ye mmọ. Ekem mmọ ẹma ẹdidiọñọ ke owo ikọbọpke itieuwa oro ndida ntuak ibuot nnọ nsunsu abasi, edi ke ẹkebọp nte ñkpọ ntiense ndiwụt ke mmọ ẹyeka iso ẹtuak ibuot ẹnọ Jehovah emi edide ata Abasi.—Jos 22:10-34.

Yom Ñkpọuto ke Ikọ Abasi

***it*-1-E 925-926**
Obot Gerizim

Esisịt ini ke Joshua ama akada nditọ Israel usụñ yak mmọ ẹkan Ai, enye ama ọdọhọ kpukpru esien Israel ẹsop idem ke Obot Gerizim ye Obot Ebal, nte Moses ọkọdọhọde. Mmọ ẹkeda ke obot mbiba emi ẹkop mme edidiọñ emi mmọ ẹdinyenede edieke mmọ ẹkopde uyo Jehovah ye mme isụñi emi ẹdisịmde mmọ edieke mmọ mîkopke uyo esie. Esien Simeon, Levi, Judah, Issachar, Joseph, ye Benjamin ẹkeda ke iso Obot Gerizim; esien itiokiet eken ẹda ke iso Obot Ebal, ke ini nditọ Levi ẹkedade ye ekebe ediomi ke ufọt obot mbiba emi. (De 11:29, 30; 27:11-13; Jos 8:28-35) Etie nte ekedi ẹma ẹkot mme edidiọñ ẹwọñọde enyịn ẹse Obot Gerizim, esien itiokiet emi ẹkedade ke ñkañ oro ẹbọrọ, ndien ẹma ẹkot mme isụñi ẹwọñọde enyịn ẹse Obot Ebal, esien itiokiet eken emi ẹkedade ke ñkañ oro ẹbọrọ. Ndusụk owo ẹdọhọ ke ekeme ndidi nte Obot Gerizim ekeyede onyụñ ọfọnde ñkpọ akanam ẹkot edidiọñ ẹse ñkañ oro, edi ẹkot isụñi ẹse Obot Ebal ke ntak emi enye eketiede itiat itiat mînyụñ ifọnke ñkpọ. Edi Bible

idọhọke ke ntak ekedi oro. Bible ọdọhọ ke ẹkekot Ibet “uyo ọwọrọ ke iso ofụri esop Israel, ọkọrọ ye iban ye nditọwọñ ye isenowo emi ẹkedude ke otu mmọ.” (Jos 8:35) Ofụri udịmowo emi ẹkedade ke obot mbiba emi ẹma ẹkop nte ẹkotde Ibet emi. Etie nte se ikanamde kpukpru mmọ ẹkeme ndikop edi nte ikpehe oro eketiede.

JULY 12-18

MME AKPAN ÑKPỌ KE IKỌ ABASI | DEUTERONOMY 13-15

“Nte Ibet Moses Okowụtde ke Jehovah Ekere Abaña Mme Ubuene”

***it*-2-E 1110 ¶3**
Ọyọhọ Mbak Duop

Etie nte enyene ọyọhọ mbak duop eñwen emi nditọ Israel ẹkesinọde kpukpru isua, ndien idịghe nditọ Levi kpọt ẹkesidia ufọn ọyọhọ mbak duop enye emi. Mme ubon ke Israel ẹkesineñede ẹdia ufọn ọyọhọ mbak duop emi ke ini kpukpru mmọ ẹsopde idem ndiṇịm usọrọ. Edieke ọkọsọñde owo ndimen ọyọhọ mbak duop emi ñka Jerusalem ke ntak emi ebiet oro enye odụñde eneñerede oyom usụñ, ẹma ẹnyịme enye okpụhọ ọyọhọ mbak duop oro esịn ke okụk, onyụñ emen okụk oro aka Jerusalem ekedep se enye ye ubon esie ẹdidade inem idem esịt ke ini edisana mbono oro. (De 12:4-7, 11, 17, 18; 14:22-27) Edi ke kpukpru ọyọhọ isua ita ye ọyọhọ isua itiokiet, nditọ Israel ẹkesida ọyọhọ mbak duop emi ẹñwam nditọ Levi, isenowo, mme ebeakpa, ye nditọakpa ke obio mmọ, utu ke ndida ññwam idem ke ini mbono.—De 14:28, 29; 26:12.

***it*-2-E 833**
Isua Sabbath

Ẹkesikot isua Sabbath “isua edidahado” m̀mê “isua uwọrọ-ufụn” [*hash·shemit·tah′*]. (De 15:9; 31:10) Owo ikesitọhọ ñkpọ ke ofụri isua oro, ntre isọñ ama enyene nduọkodudu. (Ex 23:11) Ñko, akana ẹdahado ẹnọ owo emi akamade owo isọn. Ẹkekot emi “edidahado ke iso Jehovah.” Ndusụk mbon oro ẹsinamde ndụñọde ẹbaña Bible ẹdọhọ ke owo ikesibiatke-biat isọn oro ifep, edi ke owo ikesikpakke eyen Israel ekpe isọn esie sia owo mîkenyeneke ñkpọ-iñwañ ndinyam isua oro, edi ke ẹma ẹkeme ndikpak esenowo ekpe. Edi idịghe kpukpru mmọ ẹnyịme se ẹtịñde emi. (De 15:1-3) Ndusụk ikpọ owo mme Jew ẹdọhọ ke ẹma ẹsifre ẹbaña okụk oro ẹkebuọtde ẹñwam eyen Israel emi edide ubuene, edi ke owo ikesinamke ntre ye okụk emi ẹbuọtde owo ẹda ẹnam mbubehe. Mmọ ẹdọhọ ke eyo Jesus, ke akwa owo Jew emi ekekerede Hillel ama enyịme owo emi ọkọnọde owo ebuọt aka esopikpe eketịñ ikọ man owo emi akamade enye isọn osụk ekpe enye okụk oro.—*The Pentateuch and Haftorahs,* emi J. Hertz ekewetde ke London ke 1972, p. 811, 812.

***it*-2-E 978 ¶6**
Ofụn

Ibet oro abañade ofụn ye eteufọk esie. Owo ikesinamke ñkpọ ye eyen Israel emi edide ofụn nte ẹkesinamde ye esenowo m̀mê oduduụñ emi edide ofụn. Ofụn emi mîdịghe eyen Israel ekesidi ofụn ke nsinsi, ndien ete ekeme ndikpa ñkpọñ enye nnọ eyen esie (Le 25:44-46), edi eyen Israel ama esiwọrọ ufụn ke ọyọhọ isua itiaba emi enye edide ofụn m̀mê ke isua Jubilee, etiene eke ebemde iso esịm. Akana ẹnam ñkpọ ye eyen Israel emi edide ofụn nte ẹsinamde ye owo emi ẹkpede-kpe utom. (Ex 21:2; Le 25:10; De 15:12) Eyen Israel emi akanyamde idemesie nte ofụn ọnọ esenowo, oduduụñ, m̀mê owo ke ubon esenowo ama ekeme ndifak idemesie ini ekededi, mîdịghe owo ubon esie afak enye. Okụk emi

ẹkedade ẹfak enye eketiene isua emi osụhọde mbemiso isua Jubilee m̀mê isua emi osụhọde mbemiso esịm ọyọhọ isua itiaba tọñọ enye ekedi ofụn. (Le 25:47-52; De 15:12) Ke ini owo osiode eyen Israel emi ekedide ofụn esie unyọñ, enye ekenyene ndinọ enye mme ñkpọ emi enye edidade itọñọ uwem. (De 15:13-15) Edieke ofụn akasañade ye ñwan esie edi, enye edisaña ye ñwan esie iwọrọ ufụn. Edi, edieke eteufọk esie ọkọnọde enye ñwan (oro edi, ñwan esenidụt emi mîdiwọrọke ufụn ke ọyọhọ isua itiaba), eteufọk esie ekenyene ñwan oro ye nditọ emi ñwan oro amande. Ntem, eyen Israel oro ama ekeme ndimek ndika iso ndụñ ye eteufọk esie. Ndien eteufọk esie ekenyene ndida utịbiñkpọ ntịbi enye utọñ, ndien enye edi ofụn esie ke nsinsi.—Ex 21:2-6; De 15:16, 17.

Yom Ñkpọuto ke Ikọ Abasi

***w06* 4/1 31**
Mme Mbụme Ẹtode Mme Andikot

Nso ke nnyịn ikeme ndikpep nto ewụhọ oro ẹkụtde ke Exodus 23:19: "Kûtem eyen ebot ke mmọñ-eba eka esie"?

Ewụhọ oro ẹkenọde ke Ibet Moses emi ẹdude itie ita ke Bible mi, ekeme ndinam nnyịn ifiọk nte Jehovah esede se inende, onyụñ anam ifiọk mbọm ye ima oro enye enyenede. Ewụhọ oro ọsọñọ owụt ñko nte enye asuade nsunsu utuakibuot.—Exodus 34:26; Deuteronomy 14:21.

Nditem eyen ebot m̀mê eyen unam ekededi ke mmọñeba eka esie atuaha ye ndutịm obot oro Jehovah akanamde. Abasi ọkọnọ eka ebot mmọñeba man ada ọbọk eyen man ọkọri. Eyen ukpepñkpọ kiet ọdọhọ ke nditem eyen ebot ke mmọñeba eka esie ọkpọwọrọ "ndisịn edisana itie ebuana emi Abasi anamde odu ke ufọt eka ye eyen ke ndek."

Ke adianade do, ndusụk owo ẹnọ ekikere ke ekeme ndidi editem eyen ebot ke mmọñeba eka esie ekedi edinam ukpono ndem oro ẹkesidade ẹsịn edịm. Edieke oro ekedide ntre, eyedi ẹkenọ ewụhọ emi mbak nditọ Israel ẹditiene ẹbuana ke ndisịme ye ibak ibak edinam ido ukpono oro ẹkekande mmọ ẹkụk. Ibet Moses ama eneñede akpan nditọ Israel ndisaña ke ido idụt oro.—Leviticus 20:23.

Ke akpatre, ewụhọ emi anam nnyịn ikụt esịtmbọm oro Jehovah enyenede. Ke nditịm ntịñ, Ibet Moses esịne ediwak ewụhọ ntre emi ẹkpande ẹdibak ibak ye mme unam, inyụñ iyakke ẹbiat ndutịm obot oro Jehovah anamde. Ke uwụtñkpọ, Ibet Moses ama akpan ẹdiwa unam ekededi oro mîtiehe ye eka esie isịm usen itiaba, akpan ẹdiwot unam ye eyen esie ke usen kiet, onyụñ akpan ẹdisio eka inuen ñkọrọ ye nsen m̀mê nditọ ke efọk mmọ.—Leviticus 22:27, 28; Deuteronomy 22:6, 7.

Nte añwañade, Ibet Moses ikedịghe sụk awak-ñkukọhọ ewụhọ ye mme ukpan. Ke adianade ye mme ufọn eken, mme edumbet esie ẹnam nnyịn ifiọk mme ñkokoñ idaha ido uwem emi ẹneñede ẹwụt mme utịbe utịbe edu Jehovah.—Psalm 19:7-11.

JULY 19-25

MME AKPAN ÑKPỌ KE IKỌ ABASI | DEUTERONOMY 16-18

"Se Ẹkpenamde Man Ẹkpe Nnennen Ikpe"

***it*-1-E 343 ¶5**
Nnan, Ñkịmenyịn

Ke ini ẹyomde ndiwụt ke ebiereikpe ama ọbọ ubọkedem ekpe ukwañikpe ọnọ owo, ẹkesidọhọ ke ñkpọ ama ekịm enye enyịn. Ibet Moses ama etịñ afiak etịñ ete yak

ebiereikpe okûbọ ubọkedem okûnyụñ usari owo, sia emi ekeme ndinam enye okûkpe nnennen ikpe. Bible ọdọhọ ke "ubọkedem [esikịm] mme okụt-usụñ enyịn," (Ex 23:8) afiak ọdọhọ ke "ubọkedem [esikịm] mbon ọniọñ enyịn." (De 16:19) Ọkpọkọm ebiereikpe ọfọn didie onyụñ ọfiọk ndikpe ikpe didie, edieke ẹnọde enye ñkpọ, oro ekeme ndinam enye okûkpe nnennen ikpe. Abasi ọdiọñọ ke ubọkedem ekeme ndikịm owo enyịn, asari ye uma onyụñ ekeme ndibiat ñkpọ nnọ owo, ntak edi oro ibet esie ọkọdọhọde ete: "Kûnam ñkpọ ye ubuene ke asari, kûnyụñ unam ñkpọ ye akwa owo ke uma." (Le 19:15) Utu ke ebiereikpe ndinam ñkpọ ke uma m̀mê ndinam ñkpọ man ediwak owo ẹma enye, akana enye ekpe nnennen ikpe ọnọ owo, inamke ñkpọ m̀mê owo edi imọ m̀mê ubuene.—Ex 23:2, 3.

***it*-2-E 511 ¶7**
Ibat

Iba. Ẹsiwak ndiṭiñ mbaña owo iba m̀mê ñkpọ iba ke ini ẹkpede ikpe. Edieke owo iba ẹṭiñde ukem ñkpọ, ẹma ẹsinyịme ke ikọ mmọ edi akpanikọ. Mbemiso ẹbierede ikpe ẹnọ owo, akana ntiense iba m̀mê ita ẹdu. Nte ẹsinyụñ ẹnamde edi oro mfịn ke esop Abasi. (De 17:6; 19:15; Mt 18:16; 2Co 13:1; 1Ti 5:19; Heb 10:28) Se Abasi okonyụñ anamde edi oro ini enye ọkọnọde Eyen esie edinyaña ubonowo. Jesus ọkọdọhọ ete: "Ẹwet ke Ibet mbufo ẹte, 'Ikọ ntiense owo iba edi akpanikọ.' Ami ntie ntiense mbaña idemmi, ndien Ete emi ọkọdọñde mi etie ntiense abaña mi."—Joh 8:17, 18.

***it*-2-E 685 ¶6**
Oku

Mme oku ẹkesinam ibet Abasi añwaña owo, edi mmọ ẹma ẹsinyụñ ẹtiene ẹñwam ke ndusụk ikpe ke Israel. Mme oku ẹma ẹsiñwam mme ebiereikpe ke mme obio emi mmọ ẹdụñde, mmọ ẹma ẹsinyụñ ẹtiene mme ebiereikpe ẹbiere ikpe emi eneñerede ọsọñ. (De 17:8, 9) Mme oku ye mbiowo obio ẹma ẹsitiene ẹdu ke ini ẹkpede ikpe emi owo mîdiọñọke owo emi okowotde owo. Mmọ nditiene ndu ama esinam ẹkụt ẹte ke ẹkpe ikpe oro nnennen nnennen nte Jehovah ọdọhọde man obio idinyene ubiomikpe iyịp. (De 21:1, 2, 5) Edieke ebe ekerede ke ñwan imọ esịn efịbe, akana enye emen ñwan esie aka iso Jehovah ke ebiet emi mme oku ẹdinamde se Jehovah ọkọdọhọde ẹnam man Jehovah anam ẹdiọñọ m̀mê ñwan oro ama esịn efịbe m̀mê ikesịnke. (Nu 5:11-31) Akana ẹnam kpukpru se mme oku m̀mê mme ebiereikpe ẹbierede. Ẹkenyene ndiwot owo ekededi emi okoide-koi etre ndinyịme m̀mê ndinam se ẹkebierede.—Nu 15:30; De 17:10-13.

Yom Ñkpọuto ke Ikọ Abasi

***it*-1-E 787**
Ndisio Owo Mfep

Ibet Moses ọkọdọhọ ke ana ntiense iba ke nsụhọde ñkaha ẹdu mbemiso ẹwotde owo. (De 19:15) Akana mme ntiense emi ẹbem iso ẹtọñọ owo oro ke itiat. (De 17:7) Oro ama owụt ke mmọ idaha ibet Abasi ibre mbre, ke mmọ ẹnyụñ ẹtiene ẹyom ndinam esop Israel asana. Oro ama esinyụñ anam owo okûsọsọp utịñ se enye mîdiọñọke, okûnyụñ utie ntiense nsu.

KPEP NDIKWỌRỌ IKỌ ỌFỌN

***it*-1-E 519 ¶4**
Esopikpe, Ndikpe Ikpe

Esop Mme Christian. Kpa ye oro ukara mînọhọ esop mme Christian unen ndikpe ikpe nnọ owo nte esopikpe ẹsinamde, mmọ ẹkeme ndisụk ñkpe ikpe nnọ owo emi anamde idiọkñkpọ, ẹnyụñ ẹkam ẹkeme ndisio utọ

owo oro mfep ke esop Abasi. Ntak edi oro apostle Paul ọkọdọhọde mbiowo, emi ẹdade ke ibuot esop, ẹsikpe ikpe ẹnọ mbon oro ẹdude ke esop Abasi. (1Co 5:12, 13) Ke ini Paul ye Peter ẹkewetde leta ẹnọ mme esop ye mbiowo, mmọ ẹkedọhọ mbiowo ẹneñede ẹse nditọete enyịn ẹnyụñ ẹñwam mbon oro ẹdụkde idiọk afañ. (2Ti 4:2; 1Pe 5:1, 2; men Ga 6:1 domo.) Edieke owo asiakde isio ñka, akpana mbiowo ẹnọ enye item ikaba mbemiso ẹkpede ikpe ẹnọ enye. (Tit 3:10, 11) Edi ana ẹsio owo ekededi emi akade iso ndinam idiọkñkpọ ẹfep ke esop. Ndisio owo mfep edi ntụnọ, ndien emi esinam owo oro anamde idiọkñkpọ ọdiọñọ ke owo inyịmeke utọ ñkpọ oro ke esop Abasi. (1Ti 1:20) Paul ọdọhọ mbiowo esop ẹsitie kiet ẹbiere utọ ikpe oro. (1Co 5:1-5; 6:1-5) Ana ẹnyene ntiense iba m̀mê ita mbemiso mmọ ẹnyịmede se ẹdọhọde ke owo anam. Mmọ ikponyụñ ibiomke owo ikpe mbemiso ẹkopde ofụri se iketịbede, ikponyụñ ibiereke ikpe ke uma.—1Ti 5: 19, 21.

JULY 26–AUGUST 1

MME AKPAN ÑKPỌ KE IKỌ ABASI | DEUTERONOMY 19-21

"Jehovah Ada Uwem Owo ke Ọsọñurua"

***w17.11* 14 ¶4**

Kpe Unenikpe Nyụñ Tua Owo Mbọm Nte Jehovah

4 Ama emem utom ndifehe ñkesịm obio ubọhọ itiokiet oro ẹkemekde. Jehovah ọkọdọhọ nditọ Israel ẹmek obio ita ke ñkañ Akpa Jordan emi ye obio ita ke ñkañ oko. Ntak-a? Man owo oro ekeduede owot owo ekpekeme ndisọsọp mfehe ñkesịm. (Num. 35:11-14) Ẹma ẹsidiọñ mme usụñ obio ubọhọ. (Deut. 19:3) Ñwed mme Jew ọdọhọ ke ẹma ẹsiwụk signboard ke usụñ man añwam owotowo ọdiọñọ usụñ efehe ekesịm obio ubọhọ. Sia mme obio ubọhọ mîkoyomke usụñ, owo oro ekeduede owot owo ikesifeheke ika esenidụt sia oro akpanam enye okokpono nsunsu abasi.

***w17.11* 15 ¶9**

Kpe Unenikpe Nyụñ Tua Owo Mbọm Nte Jehovah

9 Akpan ntak emi Jehovah ọkọdọhọde nditọ Israel ẹnịm mme obio ubọhọ ekedi mbak mmọ idiwot owo emi ekeduede-due owot owo ẹnyụñ ẹkama iyịp. (Deut. 19:10) Jehovah ada uwem ke ata akpan ñkpọ onyụñ asasua "ubọk eke ọduọkde iyịp [owo] eke mîduehe." (Ñke 6:16, 17) Sia Jehovah edide edisana, esinyụñ ekpede unenikpe, enye isimiaha utọñ isio ke ini owo eduede owot owo. Kpa ye oro enye ọkọdọhọde ẹtua owo oro mbọm, akana owo oro aka ebịne mbiowo man mmọ ẹkpe ikpe esie. Edieke mbiowo ẹkụtde ke enye ekededue owot owo, ẹma ẹyak enye odụñ ke obio ubọhọ tutu akwa oku akpa. Ndusụk ini, owotowo ekesidụñ ke obio ubọhọ tutu akpa. Kpukpru emi ama anam nditọ Israel ẹkụt ke mmimọ ikpadaha uwem owo ibre mbre. Sia uwem otode Jehovah, akana nditọ Israel ẹwụt ke imokpono Jehovah ke nditre ndinam ñkpọ ekededi oro ekemede ndinam owo akpa.

***it*-1-E 344**

Iyịp

Kpukpru owo ẹnyene unen ndidu uwem sia Abasi ọkọnọ owo uwem. Ntre, owo ekededi emi owotde owo enyene ubiomikpe ke iso Abasi. Se Abasi eketịñde ye Cain emi okowotde eyeneka esie owụt ke emi edi akpanikọ. Abasi ọkọdọhọ enye ete: "Iyịp eyenuka ke ofiori ke isọñ okot mi." (Ge 4:10) Owo emi asuade eyenete esie tutu edibọbọñ akam oyom enye akpa, ọdọkde enye edidọk, m̀mê etiede ntiense nsu abaña enye, enyene ubiomikpe iyịp sia mme ñkpọ oro ẹkeme

ndida eyenete esie ibuot.—Le 19:16; De 19: 18-21; 1Jo 3:15.

Yom Ñkpọuto ke Ikọ Abasi

***it*-1-E 518 ¶1**
Esopikpe, Ndikpe Ikpe

Mbiowo ẹkesitie ke inuaotop obio ẹkpe ikpe. (De 16:18; 21:19; 22:15, 24; 25:7; Ru 4:1) Ke ini owo odụkde obio, ẹma ẹsikụt mmọ ẹtiede do ke añwa ẹkpere inuaotop obio ẹkpe ikpe. Do ñko ke ẹkesitie ẹkot Ibet ẹnọ mme owo ẹnyụñ ẹnọ mmọ ewụhọ. (Ne 8: 1-3) Nditie ke inuaotop ñkpe ikpe ama esinam emem utom ndinyene mme ntiense ke ikpe, utọ nte ke ikpe emi abañade ndinyam isọñ ye ñkpọ ntre, sia mme owo ẹkesidi ẹdodụk ẹwọwọrọ. Ñko sia mme owo ẹkesiwakde ke inuaotop, oro ama esinam ọsọñ mme ebiereikpe ndinam se mmọ ẹmama ke ini ẹkpede ikpe m̀mê ndikwaña ikpe. Anaedi ẹma ẹnam añwa inuaotop oro eye onyụñ ọfọn se ẹtiede ẹkpe ikpe. (Job 29:7) Samuel ama esinam isañ akanade Bethel, Gilgal, ye Mizpah "ekpe ikpe Israel ke kpukpru mme itie emi," enye ama esinyụñ ekpe ñko ke Ramah emi ufọk esie okodude.—1Sa 7:16, 17.

AUGUST 2-8

MME AKPAN ÑKPỌ KE IKỌ ABASI | DEUTERONOMY 22-23

"Nte Ibet Moses Okowụtde ke Jehovah Ekere Abaña Unam"

***it*-1-E 375-376**
Mbiomo

Ẹkesida unam ẹmen mbiomo ke eset, ndien Abasi ọkọdọhọ nditọ Israel ẹkûdaha ukpọñ ass asua mmọ ke ini mmọ ẹkụtde enye ọduọde ana ye mbiomo ke edem. Utu ke oro, yak mmọ ẹtiene enye ẹtat ass oro.—Ex 23:5.

***it*-1-E 621 ¶1**
Deuteronomy

Ñwed Deuteronomy etịñ ñko ke Jehovah ekere abaña mme unam. Ibet ọkọdọhọ nditọ Israel ẹkûmụm eka inuen emi okụbọde ke efọk esie, sia mîkpedịghe emi enye okụbọde do ekpeme nditọ esie, owo ikpekemeke ndimụm enye. Akana ẹyak enye ọnyọñ, edi ẹma ẹkeme ndimen nditọ esie. Emi ayanam eka inuen oro ekeme ndiman nditọ eñwen. (De 22:6, 7) Ibet ọkọdọhọ owo okûdian ass ye enañ uda ufụñ isọñ sia oro ayanam ass oro ọbọ ufen. (De 22:10) Ikanaha ẹbọp enañ inua ke ini enye edịghide wheat man biọñ ediwot enye ke ini edide udia emi enye akpade utom anam mmọdo ana enye ke iso.—De 25:4.

***w03* 10/15 32 ¶1-2**
"Ẹkûbọp Idem Utịñe-Utịñe"

NTE afo ekemede ndikụt ke ndise emi, camel ye ayara enañ oro ẹsụk ẹfụñde isọñ mi ikopke idem inem. Ọkpọnọ oro ọbọpde mmọ adian kiet—oro ẹkenamde ẹnọ unam iba oro ẹdade ukem ukem ẹnyụñ ẹnyenede ukem odudu—ọnọnọ unam iba emi ufen. Ke ekerede abaña mme utọ unam emi, Abasi ama ọdọhọ nditọ Israel ete: "Kûbọp enañ ye ass ọtọ kiet ufụñ isọñ." (Deuteronomy 22:10) Ukem edumbet emi abuana edibọp ayara enañ ye camel ndian kiet.

Nte ido edide, ọtọiñwañ isiyakke ufene esie ọbọ utọ ufen oro. Edi edieke enye mînyeneke nyara enañ iba, enye ekeme ndida ufene iba oro enye enyenede adian kiet ofụñ isọñ. Nte añwañade, se ọtọiñwañ eke ọyọhọ isua ikie 19 oro okụtde ke ndise emi ekebierede ndinam edi oro. Sia mme ufene emi mîdaha ukem ukem, mînyụñ idobike ukem ukem, unam oro mîtịmke ikop odudu enyene ndisịn ọkpọsọñ ukeme man asaña ikpat kiet ye enye oro etịmde okop odudu, ndien

utom eyeneñede akak enye oro etịmde okop odudu.

Yom Ñkpọuto ke Ikọ Abasi

***it*-1-E 600**
Isọn, Akama-Isọn

Isọn ekeme ndidi okụk emi owo akamade owo m̀mê ñkpọ emi anade owo anam ọnọ owo. Ke Israel eset, nsọñọñkpọ ekesineñede anam ẹkama owo isọn. Ekedi ata ñkpọ mbọm eyen Israel ndikama owo isọn, sia isọn oro akanam enye etie nte ofụn ọnọ owo emi enye akamade isọn do. (Ñke 22:7) Ntre Abasi ama ọdọhọ ikọt esie ẹsitat ubọk ẹñwam eyen Israel emi edide ubuene ẹnyụñ ẹbuọt enye okụk. Ikanaha ẹsibọ udori ke okụk oro mmọ ẹbuọtde enye sia oro ekpetie nte ndida eyen ubuene mforo. (Ex 22:25; De 15:7, 8; Ps 37:26; 112:5) Edi Abasi ama enyịme mmọ ẹsibọ owo esenidụt udori. (De 23:20) Mbon oro ẹsinamde ndụñọde ẹbaña nte mme Jew ẹkesinamde ñkpọ ẹdọhọ ke ẹkesibọ udori ke okụk emi ẹbuọtde owo ẹda ẹnam mbubehe, idịghe ke okụk emi ẹbuọtde ubuene. Isenowo ikesitiehe ibịghi ke Israel, mmọ ẹkesiwak ndidi ndinam mbubehe ekem ẹnyọñọ. Ntak edi oro ẹkesidọhọde mmọ ẹkpe udori ke okụk oro ẹbuọtde mmọ, sia mmọ ñko ẹsibọ owo udori ke okụk oro mmọ ẹbuọtde owo.

AUGUST 9-15

MME AKPAN ÑKPỌ KE IKỌ ABASI | DEUTERONOMY 24-26

"Nte Ibet Moses Okowụtde ke Jehovah Ekere Abaña Iban"

***it*-2-E 1196 ¶4**
Ñwan

Ibet oro ẹkenọde ẹbaña ekọñ ama ọfọn ye ñwan ye ebe sia owo ikayakke owo emi ọdọde ñwan obufa aka ekọñ ke ofụri isua kiet. Emi ama ọnọ mmọ ini ndinyene eyen emi edidude ye eka ke ini ete akade ekọñ, edinyụñ idọñde eka esịt edieke ete akpade ke ekọñ.—De 20:7; 24:5.

***w11* 2/1 15**
Ndi Ama Ọfiọk?

Ibet Moses ọkọdọhọ ọtọiñwañ okûkpọri kpukpru ñkpọ ke iñwañ esie ke ini idọk. Mbon ukpeñe ikenyeneke ndikpeñe kpukpru ñkpọ ke adaña iñwañ mmọ. Mbon oro ẹtetde mfri vine, oro edi grape, ikenyeneke ndifiak ñkatañ mbon oro ẹkebọhọde mmọ ẹduọñọ, m̀mê ndifiak ñketet mbon oro mîkadatde kaña. Mbon oro ẹyịbide m̀mê ẹnyeñede eto olive man mfri esie ẹduọñọ ẹkenyene ndidaha ñkpọñ mbon oro mîkọduọhọ. (Leviticus 19:9, 10; Deuteronomy 24:19-21) Mme ubuene, nditọ akpa, mme ebeakpa, ye isenowo ẹkenyene ndikatañ nyọhọ nsụhọ oro nda ndu uwem.

Ibet emi ama ọfọn ye kpukpru owo ke idụt Israel. Enye ama ekpep enyene-iñwañ ntatubọk, iyakke enye obụk ibụk, edi ekpep enye ndiniịm ke Abasi ọyọdiọñ imọ. Ibet emi ama onyụñ ekpep mbon oro ẹketañde nyọhọ nsụhọ ndisịn idem nnam utom sia ndisaña ntañ nyọhọ nsụhọ ikedịghe ifia ubọk kiet. (Ruth 2:2-17) Ndutịm emi ikayakke ubuene etie biọñ, m̀mê ndinam enye akabade edi mbiomo ọnọ mme owo. Ndutịm emi ikonyụñ iyakke ubuene adia ndọk asaña ebeñe ebeñe m̀mê ndinam enye awawañ ubọk etie, owo mînọhọ enye, idiaha.

***w11* 3/1 23**
Ndi Ama Ọfiọk?

Ke Israel eset, edieke owo akakpade inyeneke eyen, akana eyenete esie emen ñwan emi enye akpade ọkpọñ ọdọ man obon eyen emi edinamde ubon esie aka iso. (Genesis 38:8) Nte ini akakade, ẹma ẹmen ndutịm

emi ẹsịn ke Ibet Moses, ẹkedinyụñ ẹdiọñọ utọ ndọ emi nte ndọ eyenete ebe. (Deuteronomy 25:5, 6) Se Boaz akanamde ke ñwed Ruth owụt ke edieke nditọete akpañkpa mîdụhe ke uwem, ke akana kiet ke otu iman akpañkpa emen ñwan esie ọdọ.—Ruth 1:3, 4; 2:19, 20; 4:1-6.

Se mme Sadducee eketịñde ẹbaña ndọ eyenete ebe ke Mark 12:20-22 owụt ke ẹkesụk ẹdọdọ utọ ndọ emi ke eyo Jesus. Flavius Josephus, eyen Jew, emi ekesiwetde mbụkeset ke eyo mme apostle ọdọhọ ke ndọ emi ama esinam enyịñ ubon aka iso onyụñ anam inyene ubon aka iso odu ọnọ ñwan akpañkpa ndida ndu uwem. Ini oro, owo ikesinọhọ ebeakpa inyene ebe esie. Edi ke ini eyenete ebe esie emende enye ọdọ obon eyen ọnọ eyenete esie emi ama akakpa, inyene akpañkpa emi ikesikpọñke ubon emi ke ntak eyen oro.

Yom Ñkpọuto ke Ikọ Abasi

***w19.02* 21 ¶6**
Nte Ẹkewụtde Ima ye Unenikpe ke Israel

6 Jehovah eneñede ọdiọñọ nte ebe ye ñwan ẹnamde ñkpọ ye kiet eken. Enye ekeneñede oyom nditọ Israel ẹtịm iban mmọ ẹkama. Ebe emi okokponode Ibet ama esima ñwan esie, ikesinyụñ isioho enye ndọ ke ntak ekpri ñkpọ. (Deut. 24:1-4; Matt. 19:3, 8) Edi edieke akamba mfịna okodude ndien enye osio ñwan esie ndọ, akana enye ọnọ ñwan oro ñwed usiondọ. Ñwed oro idiyakke ẹdori ñwan oro ikọ ke esịn efịbe. Ñkpọ efen edi ke mbemiso ebe ọnọde ñwan esie ñwed usiondọ, etie nte akana enye ekeneme ñkpọ oro ye mbiowo obio. Oro ama esinam mmọ ẹkeme ndidomo ndiñwam ebe ye ñwan oro man ẹse m̀mê ẹyekeme ndibiere mfịna mmọ. Edieke eyen Israel akanamde ñkari osio ñwan esie ndọ, Jehovah ikesimụmke utọ owo oro ubọk; ikesidọñke mbiowo m̀mê mme prọfet ẹkedọhọ enye afiak emen ñwan oro ọdọ. Edi enye ama esikụt mmọñeyet ye ukụt añwan emi ẹkesiode ndọ, ama esinyụñ abiak enye ndikụt ñwan oro atuade eseme.—Mal. 2: 13-16.

AUGUST 16-22

MME AKPAN ÑKPỌ KE IKỌ ABASI | DEUTERONOMY 27-28

"Kpukpru Mme Edidiọñ Emi Ẹyesịm Fi"

***w10* 12/15 20 ¶18**
Yak Edidem Emi Spirit Abasi Adade Usụñ Ọdiọñ Fi!

18 Ndikop uyo Abasi eneñede ọwọrọ ndiyak se ẹtịñde ke Bible ye udia eke spirit oro enye ọnọde otụk nnyịn. (Matt. 24:45) Emi ñko ọwọrọ ndikop uyo Eyen esie. Jesus ọkọdọhọ ete: "Idịghe kpukpru mbon oro ẹkotde mi, 'Ọbọñ, Ọbọñ,' ẹdidụk obio ubọñ heaven, edi edi enye emi *anamde uduak Ete mi emi odude* ke heaven edidụk." (Matt. 7:21) Ntre, ndikop uyo Abasi ọwọrọ ndisụhọde idem nnyịme nditiene ndutịm esop Abasi emi mbiowo kpa 'irenowo emi ẹnọde nte enọ' ẹdude.—Eph. 4:8.

***w01* 9/15 10 ¶2**
Nte Edidiọñ Jehovah Eyesịm Fi?

2 Ikọedinam Hebrew oro ẹkabarede 'kop uyo' ke Deuteronomy 28:2 owụt edinam oro akade-ka iso. Ikọt Jehovah ñkukụre ikpokopke uyo inọ enye ke ini ke ini; mmọ ẹkpenyene ndikop uyo kpukpru ini. Adañaoro kpọt ke mme edidiọñ Abasi ẹdisịm mmọ. Ẹdọhọ ke ikọedinam Hebrew oro ẹkabarede 'sịm' edi ikọ utop oro esiwakde ndiwọrọ "ndimụm" m̀mê "ndisịm."

***w10* 9/15 8 ¶4**
Sịn Ifịk Yom Edidiọñ Jehovah

4 Didie ke nditọ Israel ẹkpekekop uyo Abasi? Abasi ama ọdọhọ ke Ibet esie ete ke imọ

idinemke esịt ye ikọt imọ edieke mmọ mî-namke ñkpọ imọ "ke idara, ye ke inemesịt." (*Kot Deuteronomy 28:45-47.*) Jehovah iyomke ikop uyo esie eto eto, nte emi mme unam m̀mê mme demon ẹsinamde. (Mark 1:27; Jas. 3:3) Nnyịn ikop uyo Abasi ke ofụri esịt sia imade enye. Nnyịn imadat esịt ndinam emi, koro imeṇịm ke ibet Jehovah idobike owo mbiomo, enye onyụñ "edi andinọ mmọ eke ẹsịnde ifịk ẹyom enye utịp." —Heb. 11:6; 1 John 5:3.

Yom Ñkpọuto ke Ikọ Abasi

***it*-1-E 360**
Adaña

Ibet oro Jehovah ọkọnọde ama akpan owo ndisịk adaña owo. (De 19:14; se ñko Ñke 22:28.) De 27:17 ọdọhọ ete: "Ọdọdiọk ọnọ owo eke esịkde adaña ekemmọ owo." Mbon emi ẹnyenede isọñ ẹkesida se ẹtọde ke isọñ mmọ ẹdu uwem, ntre ndisịk adaña owo ọkọwọrọ ndibọ enye ndusụk se enye akpadade odu uwem. Ẹkesibat emi nte ndiyịp ñkpọ owo. (Job 24:2) Edi ama enyene mbon ubi emi ẹkesisịkde adaña owo, ndien Bible ọdọhọ ke mbọñ Judah emi ẹkedude ke eyo Hosea ẹketie nte mbon emi ẹsịkde adaña owo.—Ho 5:10.

AUGUST 23-29

MME AKPAN ÑKPỌ KE IKỌ ABASI | DEUTERONOMY 29-30

"Isọñke Ikaha Ndinam Ñkpọ Jehovah"

***w09* 11/1 31 ¶2**
Jehovah Ọnọ Nnyịn Ukeme Ndimek Se Imade

Ndi ọsọñ ndifiọk nnyụñ nnam se Abasi oyomde oto nnyịn? Moses ọkọdọhọ ete: 'Mme ewụhọ emi ami ñwụkde fi mfịn emi, isọñke ikan fi, inyụñ iyomke usụñ.' (Ufañikọ 11) Jehovah isidọhọke nnyịn inam mme ñkpọ oro ẹsọñde ẹkan nnyịn. Mme ñkpọ oro enye ọdọhọde inam iwakke ikaha, ẹnyụñ ẹdi se ikemede ndinam. Imonyụñ ikeme ndifiọk mmọ. Iyomke 'idọk enyọñ' m̀mê ika "edem inyañ oko" man ikpep se Abasi oyomde oto nnyịn. (Ufañikọ 12, 13) Bible asian nnyịn iñwañ-iñwañ nte ikpodude uwem.—Micah 6:8.

***w09* 11/1 31 ¶1**
Jehovah Ọnọ Nnyịn Ukeme Ndimek Se Imade

"MMA nsinyene idiọk ekikere ke ndikemeke ndisọñọ nda ye Jehovah." Christian añwan kiet emi se ikọwọrọde enye ke ini uyen ẹkenamde enye ekere ke imọ ikemeke ndinam se ifọnde, ketịñ ikọ oro. Ndi edi akpanikọ? Ndi ọwọrọ ke nnyịn ikemeke ndinam eti ñkpọ? Baba. Jehovah ọnọ nnyịn ukeme ndimek se imade, ntre imekeme ndimek nte ididude uwem. Jehovah oyom imek ndinam nti ñkpọ, ndien Ikọ esie, kpa Bible, eteme nnyịn nte ikpanamde oro. Kere baña se Moses eketịñde ke Deuteronomy ibuot 30.

***w09* 11/1 31 ¶4**
Jehovah Ọnọ Nnyịn Ukeme Ndimek Se Imade

Ndi se imekde ebehe Jehovah? Ih, ebehe enye! Abasi ama ọnọ Moses odudu spirit ada etịñ ete: "Mek uwem." (Ufañikọ 19) Edi didie ke ikeme ndimek uwem? Moses ọkọdọhọ ete: "Man afo ama Jehovah Abasi fo onyụñ okop uyo esie, onyụñ eyịre ye enye." (Ufañikọ 20) Edieke imade Jehovah, ọyọdọñ nnyịn ndikop uyo esie nnyụñ nyịre ye enye, inamke ñkpọ m̀mê nso itịbe. Ndinam ntre owụt ke imemek uwem—emi edide mfọnñkan usụñ uwem idahaemi, emi asañade ye

idotenyịn nsinsi uwem ke obufa ererimbot Abasi oro edide.—2 Peter 3:11-13; 1 John 5:3.

Yom Ñkpọuto ke Ikọ Abasi

***it*-1-E 665 ¶3**
Utọñ

Jehovah ama anam mme asañautom esie ẹtịñ ke nditọ Israel oro mîkopke uyo imọ ẹnyene 'utọñ oro mînaha mbobi.' (Jer 6: 10; Ut 7:51) Utọñ mmọ eketie nte ẹfak ñkpọ emi mîyakke mmọ ẹkop ikọ. Ndusụk owo ẹsinyịme Jehovah añwam anam ikọ esie añwaña mmọ man mmọ ẹkop uyo esie, edi ndusụk owo isinyịmeke. (De 29:4; Ro 11:8) Apostle Paul ama etetịñ ke ini ke edi emi mbon oro ẹdọhọde ke idi Christian ẹdikpọñde akpanikọ. Enye ọkọdọhọ ke mmọ idiyomke ndikop akpanikọ emi odude ke Bible, utu ke oro, mmọ ẹyekọ nsunsu mme andikpep ẹnọ idemmọ man ẹtịñ "se utọñ mmọ amade ndikop." (2Ti 4:3, 4; 1Ti 4:1) Bible etịñ ñko abaña utọñ owo 'ndiduat,' akpan akpan ke ini owo okopde idiọk mbụk. —1Sa 3:11; 2Nd 21:12; Jer 19:3.

AUGUST 30–SEPTEMBER 5

MME AKPAN ÑKPỌ KE IKỌ ABASI | DEUTERONOMY 31-32

"Kpep Ñkpọ to Mme Uwụtñkpọ Emi Ẹdude ke Ikwọ Kiet ke Bible"

***w20.06* 10 ¶8-9**
"Nam Ofụri Esịt Mi Abak Enyịñ Fo"

8 Esisịt ini mbemiso nditọ Israel ẹkedụkde Isọñ Uñwọñọ, Jehovah ama ekpep Moses ikwọ kiet. (Deut. 31:19) Akana Moses emen ikwọ oro ekekpep mmọ. **(Kot Deuteronomy 32:2, 3.)** Ima ikere se ẹtịñde ke ufañikọ 2 ye 3 oro, imeneñede ikụt ke Jehovah iyomke ẹdedịp enyịñ esie, ẹnam nte enyịñ oro edi ata edisana tutu idịghe se ẹkotde. Enye oyom kpukpru owo ẹdiọñọ enyịñ oro! Ekedi ñkpọ ukpono nditọ Israel ndikop Moses ekpepde mmọ abaña Jehovah ye enyeneuteñe enyịñ Esie oro! Se Moses ekekpepde mmọ oro ama anam mmọ ẹtetịm ẹbuọt idem ye Abasi onyụñ ọsọñọ mmọ idem kpa nte ñkeñe ukot edịm esinamde se ẹtọde esehe. Ikpanam didie yak se ikpepde mme owo etie ntre?

9 Ima ikwọrọ ikọ ke ufọk ke ufọk m̀mê ke ebiet emi mme owo ẹwakde, imekeme ndida Bible ñwụt mme owo ke enyịñ Abasi edi Jehovah. Imekeme ndinọ mmọ ndiye ñwed nnyịn inyụñ iwụt mmọ inem inem vidio nnyịn ye mme ñkpọ eken emi ẹnọde Jehovah ubọñ, emi idọñde ke Intanet. Edide ke itieutom, ke ufọkñwed, m̀mê ke ini ikade isañ, imekeme ndidomo ndinam mme owo ẹdiọñọ edima Abasi nnyịn ye utọ Owo emi enye edide. Ima inam mme owo ẹdiọñọ nti ñkpọ emi Jehovah aduakde ndinam nnọ mme owo ye isọñ emi, idọhọ mmọ ñkpọ emi ekemede ndidi mmọ idiọñọke ibaña Jehovah akanam. Nte ikpepde mme owo akpanikọ ibaña edima Ete nnyịn, ke iñwam inam enyịñ Abasi asana. Ke inyụñ iñwam mmọ ẹkụt ke ndusụk ñkpọ emi ẹkekpepde mmọ ẹbaña Jehovah ẹdi nsu, ke ẹbiat enye enyịñ. Idụhe se mme owo ẹkpepde yak ọfọn ye mmọ onyụñ ọsọñọ mmọ idem nte se idade Bible ikpep mmọ. —Isa. 65:13, 14.

***w09* 5/1 14 ¶4**
Mme Uwụtñkpọ Oro Ẹdude ke Bible—Nte Mmọ Ẹsiñwaña Fi?

Bible emen Jehovah odomo ñko ye mme ñkpọ oro mînyeneke uwem. Ẹkot enye "Akwa Itiat Israel," "akwa itiat," ye "ufọk ekọñ." (2 Samuel 23:3; Psalm 18:2; Deuteronomy

32:4) Didie ke Jehovah ebiet mme ñkpọ emi? Kpa nte akwa itiat ọsọñọde owụhọ ke ebiet, owo mîkemeke ndimenede mfep, kpa ntre ke Jehovah ekeme ndidi ebiet ubọ-họ fo.

***w01* 10/1 9 ¶7**

Kpebe Jehovah ke Ini Ọnọde Nditọ Fo Ukpep

7 Kere baña ima oro Jehovah okowụtde ke nte enye akanamde ñkpọ ye nditọ Israel. Moses ama ada ediye uwụtñkpọ nditịñ mbaña ima oro Jehovah ekenyenede ọnọ obufa idụt oro, Israel. Nnyịn ikot ite: "Nte ntrukpom etịmerede efọk esie, okụbọ nditọ esie, atat mba esie emen mmọ, obiom mmọ ke mba esie: (kpa ntre ke) Jehovah ikpọñ-ikpọñ ada [Jacob] usụñ." (Deuteronomy 32:9, 11, 12) Man ekpep nditọ esie ndife, eka ntrukpom 'esitịmede efọk esie,' enyeñede onyụñ amiade mba esie man anam nditọ esie ẹfe. Ke akpatre ke ini eyen ntrukpom ọwọrọde ke efọk, emi esiwakde ndidu ke enyọñ akwa itiat, eka esie 'esikpeme' enye. Edieke etiede nte ke eyen inuen oro ọmọñ ọduọ, eka oro esibụmede odụk idak esie, emende enye "ke mba esie." Ke ukem ima ima usụñ oro, Jehovah ama ese abaña obufa idụt Israel oro. Enye ama ọnọ mmọ Ibet Moses. (Psalm 78:5-7) Ekem Abasi ama etịñ enyịn ekpeme idụt oro, odude ke mbeñeidem ndinọ uñwam ke ini ikọt esie ẹdude ke mfịna.

Yom Ñkpọuto ke Ikọ Abasi

***w04* 9/15 27 ¶11**

Mme Akpan Ñkpọ Ẹtode Ñwed Deuteronomy

31:12. Mme uyen ẹkpenyene nditie ye ikpọ owo ke mbonoesop nnyụñ ndomo ndikpañ utọñ nnyụñ ñkpep ñkpọ.

© 2021 Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania